

"стратегічна альтернатива" і "стратегічний вибір" є у стратегічному менеджменті, радше, поняттями-символами, ніж поняттями з конкретним змістовим наповненням. Символічність понять "стратегічна альтернатива" і "стратегічний вибір" не перешкоджає їхньому використанню у стратегічному менеджменті, але опорним поняттям виступає все ж такі поняття "стратегічне рішення".

Джерела та література:

1. Бажин И. И. Информационные системы менеджмента : учеб. пособие / И. И. Бажин. – М. : ГУ-ВШЭ, 2000. – 688 с.
2. Башкатова Ю. И. Управленческие решения : учеб. пособие по изуч. дисцип., руководство, практикум, тесты и учеб. программа / Ю. И. Башкатова; Московский гос. ун-т экономики, статистики и информатики. – М. : МЭСИ, 2005. – 184 с.
3. Всеобщая история менеджмента : учеб. пособие / И. И. Мазур, А. Г. Поршневу, В. Д. Шапиро, Э. М. Коротков, Н. Г. Ольдерогге; под общ. ред. И. И. Мазура. – М. : ИЦ "ЕЛИМА", 2007. – 784 с.
4. Гершун А. Технологии сбалансированного управления / А. Гершун, М. Горский. – СПб. : СПбГТУ, 2006. – 243 с.
5. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – М. : Азбуковник, 1998. – 944 с.
6. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии : учеб. для вузов / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд; пер. с англ. под ред.: Л. Г. Зайцева, М. И. Соколовой. – М. : Банки и биржи; ЮНИТИ, 1998. – 576 с.
7. Школы стратегий. Стратегическое сафари: экскурсия по дебрям стратегий менеджмента / Г. Минцберг, Б. Альстрэнд, Дж. Лэмпел; пер. с англ. под общ. ред. Ю. Каптуревского. – СПб. : Питер, 2002. – 330 с.
8. Экономико-математический энциклопедический словарь / гл. ред. В. И. Данилов-Данильян. – М. : Большая Российская энциклопедия; ИНФРА-М, 2003. – 688 с.

Блажевич О.Г.

УДК 336.748

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Актуальність проблеми. Сучасний стан розвитку національного господарства України вимагає розробки обґрунтованих напрямів і заходів, спрямованих на підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності всіх суб'єктів господарювання, зокрема будівельних підприємств. Фінансово-економічна криза 2008 – 2010 рр. довела, що будівельні підприємства не мають достатнього рівня фінансової безпеки. У зв'язку з цим необхідно змінювати напрями розвитку фінансово-господарської діяльності будівельних підприємств, впроваджувати нові методи і механізми управління фінансовими процесами, забезпечувати умови для підвищення рівня їх фінансової безпеки.

Проблеми фінансової безпеки підприємств досліджували різні вчені, зокрема Барановський О.І. [1], Білик М.Д. [2], Горячова К.С. [3], Гудкова А.В. [4], Єрмошенко М.М. [5] та інші. Однак питання фінансової безпеки будівельних підприємств, напрями підвищення рівня їх фінансової безпеки не досліджували українські вчені.

Мета роботи. Дослідження напрямів підвищення рівня фінансової безпеки будівельних підприємств обумовлено необхідністю розробки відповідних наукових положень і практичних рекомендацій, які будуть позитивно сприяти розвитку фінансів будівельних підприємств. Метою статті є обґрунтування наукових положень щодо напрямів і заходів підвищення рівня фінансової безпеки будівельних підприємств.

Основні результати дослідження. Будівельні підприємства складають основу будівельного комплексу країни і повинні постійно збільшувати обсяги будівництва нерухомості. Перш за все, це стосується нарощування обсягів житлової нерухомості, яка є важливішим показником розвитку не лише будівництва, а й всього соціально-економічного розвитку держави. В Україні ефективність фінансово-господарської діяльності будівельних підприємств не завжди відповідає сучасним потребам, що вимагає розробки відповідних напрямів та заходів, спрямованих на підвищення рівня їх фінансової безпеки.

Фінансово-господарська діяльність, а, отже, і фінансова безпека будівельних підприємств залежить як від самих будівельних підприємств, так і від зовнішнього середовища, зокрема впливу світової економіки, національної економіки, економіки регіонів, держави, місцевої влади, різних юридичних і фізичних осіб, які можуть бути як кредиторами чи постачальниками будівельних матеріалів, так і замовниками-інвесторами, покупцями нерухомості, контролюючими органами, податківцями тощо.

Для обґрунтування основних напрямів підвищення рівня фінансової безпеки будівельних підприємств необхідно застосувати ієрархічний підхід, який дає змогу системно підійти до вирішення поставленої проблеми. Ієрархічний підхід базується на виявлених п'яти рівнях: мегаекономічний; макроекономічний; мезоекономічний; мікроекономічний; наноекономічний. Розкриємо основні напрями забезпечення високого рівня фінансової безпеки будівельних підприємств за кожним з ієрархічних рівнів.

1. Мегаекономічний рівень. Основні напрями підвищення рівня фінансової безпеки:

- 1) своєчасна ідентифікація фінансових ризиків та загроз для фінансової системи будівельного підприємства і розробка системи заходів, спрямованих на їх нейтралізацію та зменшення фінансових втрат;
- 2) пошук надійних фінансових інститутів, що можуть надавати фінансові ресурси на більш привабливих умовах;
- 3) пошуки надійних світових корпорацій та холдингових компаній, з якими можливо вступати в довгострокові фінансово-економічні зв'язки;
- 4) підтримка з боку держави зусиль будівельних компаній з пошуку надійних джерел фінансових ресурсів на світовому фінансовому ринку;
- 5) підтримка з боку держави з метою залучення іноземних інвесторів для подальшого розвитку інвестиційно-будівельного комплексу України, створення більш могутніх та надійних будівельних підприємств.

2. Макроекономічний рівень. Основні напрями підвищення рівня фінансової безпеки:

- 1) своєчасна ідентифікація фінансових ризиків та загроз для фінансової системи будівельного підприємства і розробка системи заходів, спрямованих на їх нейтралізацію та зменшення фінансових втрат;
- 2) пошуки джерел фінансових ресурсів, які можливо використати для стабільного і довгострокового фінансового забезпечення господарської діяльності будівельних підприємств;
- 3) пошуки національних фінансових інститутів, які можуть виступити в якості постійних інвесторів для стабільного і довгострокового фінансового забезпечення господарської діяльності будівельних підприємств;
- 4) забезпечення з боку держави привабливих умов розвитку будівельного бізнесу, які включають: правове забезпечення; контроль за виконанням чинних законів і нормативів з боку всіх учасників будівельного бізнесу і державних чиновників; оптимізацію податкового тиску; усунення корупційної складової; організаційне та нормативне забезпечення будівництва; своєчасне замовлення об'єктів будівництва та їх стабільне фінансування;
- 5) стимулювання розвитку будівельного бізнесу шляхом розробки і впровадження стратегічної інвестиційної програми будівництва об'єктів національного, регіонального та місцевого значення і її фінансування за рахунок коштів бюджету, інвестиційних фондів, вітчизняних та іноземних приватних інвесторів при обов'язкових прозорих конкурсах на участь в будівництві таких об'єктів різних будівельних компаній.

3. Мезоекономічний рівень. Основні напрями підвищення рівня фінансової безпеки:

- 1) своєчасна ідентифікація фінансових ризиків та загроз для фінансової системи будівельного підприємства і розробка системи заходів, спрямованих на їх нейтралізацію та зменшення фінансових втрат;
- 2) налагодження взаємодії з органами місцевої влади, контролюючими органами для усунення організаційних, правових та нормативних непорозумінь;
- 3) отримання дозволів на використання земельних ділянок для будівництва тих чи інших об'єктів;
- 4) вирішення питань з місцевою владою про використання комунальних мереж, їх розвиток чи вдосконалення;
- 5) пошуки замовлень на будівництво об'єктів та отримання гарантій на їх фінансування з боку приватних замовників або місцевих органів влади;
- 6) пошуки стабільних та довгострокових джерел фінансових ресурсів для забезпечення господарської діяльності будівельних підприємств.

4. Мікроекономічний рівень. Основні напрями підвищення рівня фінансової безпеки:

- 1) створення системи ефективного реагування на фінансові ризики і загрози, їх вчасна оцінка та розробка системи заходів щодо їх нейтралізації та зменшення можливих фінансових втрат; страхування ризиків;
- 2) створення надійної системи фінансового забезпечення господарської діяльності будівельного підприємства;
- 3) створення фінансових резервів і умов для ефективного акумулювання фінансових ресурсів з різних джерел, у т.ч. за рахунок банків;
- 4) здійснення економічних, фінансових, організаційних та управлінських заходів, спрямованих на забезпечення відповідного рівня: доходності; прибутковості; платоспроможності; ліквідності; фінансової стійкості; фінансової незалежності;
- 5) оптимізація грошових потоків та забезпечення стабільного зростання вартості будівельного підприємства.

5. Наноекономічний рівень. Основні напрями підвищення рівня фінансової безпеки:

- 1) ідентифікація загроз і фінансових ризиків, які пов'язані з домогосподарствами, окремими фізичними особами, зокрема інвесторами, замовниками, конкурентами, власниками, персоналом тощо та розробка системи заходів щодо їх нейтралізації або зменшення негативного впливу;
- 2) пошуки приватних замовників на об'єкти будівництва та отримання гарантій від них щодо їх фінансування;
- 3) залучення домогосподарств та окремих фізичних осіб для фінансового забезпечення будівельних підприємств.

Практично для всіх будівельних підприємств, незалежно від масштабів їх фінансово-господарської діяльності, одним із головних напрямів забезпечення високого рівня фінансової безпеки є ефективне фінансове забезпечення, яке дає можливість акумулювати достатню суму фінансових ресурсів за рахунок різних джерел, маневрувати, розподіляти і використовувати ці ресурси виходячи із розроблених стратегічних, тактичних і оперативних планів, фактичної ситуації, що склалась в процесі господарювання.

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Однак масштаби фінансово-господарської діяльності будівельних підприємств суттєво впливають на реальну потребу у фінансових ресурсах, що вимагає від будівельних підприємств з різною величиною активів здійснювати відповідні заходи з метою залучення фінансових ресурсів.

Такі заходи повинні відповідати як потребам і можливостям самих будівельних компаній, так і бути підкріплені реальною спроможністю соціально-економічної системи держави створювати фінансові ресурси за рахунок постійного збільшення ВВП, а фінансовий ринок акумулювати і розподіляти ці фінансові ресурси між різними економічними суб'єктами з урахуванням їх вартості, необхідності залучення суб'єктами господарювання.

Заходи, які спрямовані на зростання обсягів фінансових ресурсів, доцільно розкривати окремо для кожної з чотирьох груп будівельних підприємств. Так, для великих будівельних компаній основними заходами, що спрямовані на збільшення обсягів фінансових ресурсів можуть бути (табл. 1)

Запропоновані заходи збільшення обсягів фінансових ресурсів великих будівельних компаній, базуються на диверсифікації джерел та фінансових інструментів їх формування, використання можливостей світового і національного фінансових ринків, створення принципово нових об'єднань фінансових інститутів і будівельних компаній, зростанні власних прибутків, активного залучення коштів з державного та місцевого бюджетів.

Таблиця 1. Заходи, що забезпечують зростання обсягів фінансових ресурсів великих будівельних компаній.

Заходи	Способи реалізації	Вплив на безпеку будівельних компаній
1. Створення фінансово-будівельних корпорацій	Забезпечується шляхом утворення об'єднання великих будівельних компаній та фінансових інститутів, зокрема банків, страхових компаній, ІСІ, компаній з управління активами, інвестиційних компаній	Створення таких фінансово-будівельних корпорацій значно підвищує рівень фінансової забезпеченості будівельних підприємств, що самим позитивним чином впливає на зростання рівня фінансової безпеки
2. Здійснення операцій IPO на зовнішньому фондовому ринку	Емісія і розміщення власних акції будівельних компаній за програмою IPO на світових фондових біржах	Залучення додаткових фінансових ресурсів в іноземній валюті та приход нових інвесторів-власників сприяє зростанню можливостей компаній, що позитивно відбивається на рівні фінансової безпеки
3. Використання фінансових інструментів, зокрема облігацій, що розміщуються на світовому фондовому ринку	Емісія і розміщення власних корпоративних облігацій будівельних компаній на фондових майданчиках світового фондового ринку	Залучення великих обсягів фінансових ресурсів забезпечує додаткові можливості щодо нового будівництва, що позитивно впливає на рівень фінансової безпеки
4. Залучення до співпраці іноземних фінансових інститутів	Підготовка та ухвалення угод про фінансову підтримку з боку іноземних фінансових інститутів, зокрема банків, інвестиційних компаній тощо	Залучення фінансових ресурсів з боку іноземних фінансових інститутів дає змогу зменшувати вартість капіталу будівельної компанії, що підвищує рівень її фінансової безпеки
5. Використання фінансових інструментів, зокрема облігацій, що розміщуються на внутрішньому фондовому ринку	Емісія і розміщення власних корпоративних облігацій будівельних компаній на внутрішньому фондовому ринку	За рахунок емісії і розміщення власних корпоративних облігацій можливо суттєво збільшити обсяги фінансових ресурсів і, таким чином, розширити масштаби господарювання
6. Залучення до співпраці українських фінансових інститутів	Підготовка і ухвалення угод про фінансування будівництва окремих об'єктів або постійне фінансування будівельного бізнесу	Забезпечується фінансування необхідних об'єктів будівництва, що гарантує їх своєчасне введення в експлуатацію, а, отже, створюються умови для підвищення рівня фінансової безпеки
7. Залучення приватних інвесторів до фінансування будівництва	Укладання угод з приватними інвесторами, які бажають за рахунок власних чи позикових коштів фінансувати будівництво	Фінансування будівництва за рахунок коштів приватних інвесторів дає додаткові, а інколи значні фінансові ресурси, що підвищує фінансову безпеку
8. Збільшення власних прибутків	Зростання обсягів доходів від фінансово-господарської діяльності та зменшення витрат на господарську діяльність	Зростання прибутків підвищує рівень самофінансування, забезпечує зростання капіталізації та вартості підприємства, що позитивно впливає на рівень фінансової безпеки
9. Участь в державних та місцевих тендерах на будівництво об'єктів державного чи місцевого значення	Активна участь у всіх тендерах на будівництво різних об'єктів, за якими буде державне чи місцеве фінансування	Державне чи місцеве фінансування будівельних підприємств суттєво зменшує витрати на залучення ресурсів, а, отже, підвищує фінансову безпеку

Для крупних будівельних компаній основними заходами, що спрямовані на збільшення обсягів фінансових ресурсів можуть бути (табл. 2).

Визначені заходи, що забезпечують збільшення обсягів фінансових ресурсів крупних будівельних компаній, базуються на виборі найбільш доступних і досить надійних джерел і фінансових інструментів їх формування, використання можливостей національного фондового ринку, створення інвестиційно-будівельних холдингів, підвищення рівня прибутковості будівельного бізнесу, активного залучення коштів приватних інвесторів.

Для середніх за масштабами будівельних підприємств основними заходами, що спрямовані на збільшення обсягів фінансових ресурсів, можуть бути наступні (табл. 3).

Таблиця 2. Заходи, що забезпечують зростання обсягів фінансових ресурсів крупних будівельних компаній.

Заходи	Способи реалізації	Вплив на безпеку будівельних компаній
1. Створення інвестиційно-будівельних холдингів	Забезпечується шляхом утворення об'єднання крупних будівельних компаній та інвестиційних компаній і ІСІ	Створення таких інвестиційно-будівельних холдингів значно підвищує рівень фінансової безпеки
2. Використання фінансових інструментів, зокрема облігацій, що розміщуються на внутрішньому фондовому ринку	Емісія і розміщення власних корпоративних облігацій будівельних компаній на внутрішньому фондовому ринку	За рахунок емісії і розміщення власних корпоративних облігацій можливо суттєво збільшити обсяги фінансових ресурсів і, таким чином, розширити масштаби господарювання
3. залучення до співпраці українських банківських інститутів	Підготовка і ухвалення угод про фінансування будівництва окремих об'єктів або постійне фінансування будівельного бізнесу	Забезпечується фінансування необхідних об'єктів будівництва, що гарантує їх своєчасне введення в експлуатацію, а, отже, створюються умови для підвищення фінансової безпеки
4. залучення приватних інвесторів до фінансування будівництва	Укладання угод з приватними інвесторами, які бажають за рахунок власних чи позикових коштів фінансувати будівництво	Фінансування будівництва за рахунок коштів приватних інвесторів дає додаткові, а інколи значні фінансові ресурси, що підвищує фінансову безпеку
5. Збільшення власних доходів і прибутків	Зростання обсягів доходів від фінансово-господарської діяльності та зменшення витрат на господарську діяльність	Зростання прибутків підвищує рівень самофінансування, забезпечує зростання капіталізації та вартості підприємства, що позитивно впливає на рівень фінансової безпеки

Таблиця 3. Заходи, що забезпечують зростання обсягів фінансових ресурсів середніх за масштабами будівельних підприємств.

Заходи	Способи реалізації	Вплив на безпеку будівельних компаній
1. Використання фінансових інструментів, зокрема облігацій, що розміщуються на внутрішньому фондовому ринку	Емісія і розміщення власних корпоративних облігацій будівельних компаній на внутрішньому фондовому ринку	За рахунок емісії і розміщення власних корпоративних облігацій можливо суттєво збільшити обсяги фінансових ресурсів і, таким чином, розширити масштаби господарювання
2. залучення українських банків до фінансування об'єктів будівництва	Підписання угод про фінансування будівництва окремих об'єктів	Забезпечується фінансування окремих об'єктів будівництва, що гарантує їх своєчасне введення в експлуатацію і, тим самим підвищує рівень безпеки
3. залучення приватних інвесторів до фінансування будівництва	Укладання угод з приватними інвесторами, які бажають за рахунок власних чи позикових коштів фінансувати будівництво	Фінансування будівництва за рахунок коштів приватних інвесторів дає додаткові, а інколи значні фінансові ресурси, що підвищує фінансову безпеку
4. Збільшення власних доходів і прибутків	Зростання обсягів доходів від фінансово-господарської діяльності та зменшення витрат на господарську діяльність	Зростання прибутків підвищує рівень самофінансування, забезпечує зростання капіталізації, що позитивно впливає на рівень фінансової безпеки

Запропоновані заходи для середніх за масштабами будівельних підприємств орієнтовані на реальні можливості диверсифікації і залучення джерел формування фінансових ресурсів. Для середніх будівельних підприємств основними джерелами фінансування будівельного бізнесу може бути емісія корпоративних облігацій, інвестиції приватних інвесторів, кредити банків, власні фінансові кошти, що формуються за рахунок зростання доходів і прибутків. Зазначені будівельні підприємства мають значно менше можливостей ніж великі та крупні компанії. Проте такі підприємства є більш мобільні, а тому можуть бути орієнтовані на будівництво об'єктів, які потребують невеликих сум фінансових ресурсів. Зокрема, це офісні та торговельні приміщення, окремі приватні будинки, невеликі житлові багатопверхові дома тощо.

Для невеликих за масштабами господарювання будівельних підприємств, можливо запропонувати наступні заходи, які спрямовані на збільшення обсягів фінансових ресурсів (табл. 4).

Невеликі будівельні підприємства, в першу чергу, розраховують на кошти приватних інвесторів, частково на кредити банків та власні кошти, що формуються за рахунок доходів і прибутків.

Запропоновані напрями забезпечення високого рівня фінансової безпеки будівельних підприємств та заходи збільшення обсягів фінансових ресурсів для різних за масштабами господарювання суб'єктів будівельного бізнесу мають наукове та практичне значення.

Таблиця 4. Заходи, що забезпечують зростання обсягів фінансових ресурсів невеликих за масштабами будівельних підприємств.

Заходи	Способи реалізації	Вплив на безпеку будівельних компаній
1. залучення приватних інвесторів до фінансування будівництва	Укладання угод з приватними інвесторами, які бажають за рахунок власних чи позикових коштів фінансувати будівництво	Фінансування будівництва за рахунок коштів приватних інвесторів дає основні фінансові ресурси, що підвищує фінансову безпеку
2. залучення українських банків до фінансування окремих об'єктів будівництва	Підписання угод про фінансування будівництва окремих об'єктів	Забезпечується фінансування окремих об'єктів будівництва, що гарантує їх своєчасне введення в експлуатацію і, тим самим підвищує рівень безпеки
3. Збільшення власних доходів і прибутків	Зростання обсягів доходів від фінансово-господарської діяльності та зменшення витрат на господарську діяльність	Зростання прибутків підвищує рівень самофінансування, забезпечує відповідний рівень фінансової безпеки

Висновки. Розроблені напрями та заходи з позиції теоретичних досліджень розширюють наукові положення щодо більш надійного, ефективного і фінансово безпечного господарювання, яке важливе для кожного будівельного підприємства в умовах нестабільності, постійних фінансових загроз. Сформульовані напрями підвищення рівня фінансової безпеки з урахування ієрархічних рівнів, масштабів господарювання вперше доводяться як наукові положення та методичні рекомендації. З практичних позицій, положення, що сформульовані автором спрямовані на вирішення конкретних завдань, які виникають у фінансових менеджерів будівельних підприємств в процесі залучення фінансових ресурсів, пошуку та вибору джерел їх формування, надання переваг тим чи іншим фінансовим інструментам.

Джерела та література:

1. Барановський О. І. Фінансова безпека : монографія / О. І. Барановський. – К. : Фенікс, 1999. – 338 с.
2. Білик М. Д. Роль стабільної діяльності підприємств у їх фінансовій безпеці / М. Д. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 4 (83). – С. 129-133.
3. Горячова К. С. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства / К. С. Горячева // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць. – Суми : ВВП «Мрія – 1» ЛТД, УАБС, 2004. – Т. 10. – С. 288-295.
4. Гукова А. В. Роль фінансової безпеки підприємства в системі його економічної безпеки : [Електронний ресурс] / А. В. Гукова, И. Д. Анишкіна. – Режим доступу : <http://www.edukation.rekom.ru>.
5. Єрмошенко М. М. Шляхи взаємного впливу фінансової безпеки держави і підприємства : [Електронний ресурс] / М. М. Єрмошенко. – Режим доступу : <http://www.dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/2321/1/23.pdf>.

Бондар О.П.

УДК 336.748.12

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ПРИ БАНКІВСЬКОМУ КРЕДИТУВАННІ

Актуальність проблеми. Фінансова безпека підприємств будівельного комплексу в значній мірі залежить від джерел, обсягів та методів фінансового забезпечення. Підприємства будівельного комплексу не мають можливості функціонувати без достатнього обсягу фінансових ресурсів, які можливо отримати за рахунок взаємодії з фінансовим ринком.

На українському фінансовому ринку основними постачальниками фінансових ресурсів для підприємств будівельного комплексу є приватні інвестори-замовники об'єктів нерухомості, державні органи та кредитні інститути, зокрема банківські установи.

Банки, як постачальники фінансових ресурсів при кредитуванні підприємств будівельного комплексу, зацікавлені як в найшвидшому руху грошових коштів, так і в отриманні помітних доходів від надання кредитів. Отже, банки зацікавлені в збільшенні кредитування підприємств будівельного комплексу, але на умовах, які більш привабливі для них аніж підприємств. При цьому банки намагаються як можливо вище встановити вартість кредитів, що надаються, не враховуючи як це вплине на вартість будівництва, його обсяги, темпи зростання будівельних робіт, збутові якості нерухомості.

Таким чином, кредитування підприємств будівельного комплексу прямо впливає на їх фінансову безпеку, створює сукупність загроз для фінансово-господарської діяльності.

Питання фінансової безпеки підприємств розглядали різні українські вчені, зокрема Воробйов Ю.М., Блажевич О.Г. [1, 2], Воробйова О.І., Гладжикурка В.О. [3], Демченко І.В. [4], Горячова К.С. [5] та інші.

Однак фінансова безпека підприємств будівельного комплексу при банківському кредитуванні практично не досліджена, що обумовлено специфікою будівельної галузі і особливостями банківського кредитування.

Мета роботи. Дослідження фінансової безпеки підприємств будівельного комплексу при банківському кредитуванні обумовлено особливостями діяльності будівельних підприємств та особливостями їхнього кредитування. Ці особливості підсилюються нестабільністю світового та національного господарства, що вимагає розробки наукових положень та практичних рекомендацій щодо забезпечення відповідного рівня фінансової безпеки підприємств будівельного комплексу. Отже, метою статті є обґрунтування наукових положень щодо забезпечення відповідного рівня фінансової безпеки підприємств будівельного комплексу при банківському кредитуванні.

Основні результати дослідження. Дослідження фінансової безпеки підприємств будівельного комплексу при банківському кредитуванні базується на необхідності наукового осмислення впливу банківського кредитування на рівень фінансової безпеки підприємств будівельного комплексу.

Перш за все необхідно дослідити взаємозв'язок понять «фінансова безпека підприємств» і «банківське кредитування».

Фінансова безпека підприємств пов'язана з фінансово-господарською діяльністю, обумовлена рухом грошових (фінансових) потоків. Фінансова безпека або небезпека виникають тоді, коли підприємства не можуть розрахуватися із своїми кредиторами. Тобто фінансова безпека пов'язана з фінансовим станом підприємства. Останній ж залежить від достатності фінансових ресурсів, що може акумулювати підприємство для забезпечення фінансово-господарської діяльності.